



Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu	
OSNOVNI PODATCI	
Ime i prezime	Domagoj Švigor
Zvanje	Magistar edukacije povijesti
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	OŠ „Mate Lovraka“, Kutina
Adresa elektroničke pošte	domagoj.svigir1@gmail.com
Naslov Metodičkih preporuka	Punski ratovi
Predmet (ili međupredmetna tema)	Povijest
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	
Razred	5.r. 1 nastavni sat
OBVEZNI ELEMENTI	
Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	<p>POV OŠ D.5.1.</p> <p>Učenik <i>obrazlaže</i> proces stvaranja i širenja države, državno uređenje i upravljanje državom u starome vijeku.</p> <p>Učenik:</p> <p>opisuje širenje rimske države.</p> <p>Daljnja razrada ishoda tijekom nastavnog sata:</p> <p>Učenik:</p> <ul style="list-style-type: none">• opisuje tijek velikih ratova između Rimljana i Kartažana – Punskih ratova• radom na izvorima i pripremljenom materijalu objašnjava uzroke i posljedice Punskih ratova• može pokazati Kartagu na povjesnom zemljovidu



Tijek nastavnog sata	<p>Uvodni dio sata:</p> <ul style="list-style-type: none">- najava teme i motivacija <p>Središnji dio sata:</p> <ul style="list-style-type: none">- samostalan rad učenika <p>Završni dio sata:</p> <ul style="list-style-type: none">- ponavljanje
Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)	<p>Uvodni dio sata – ponavljanje (5 minuta):</p> <p>Učitelj treba ponoviti s učenicima prijašnje obrađene nastavne sadržaje pitanjima:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Što su kolonije?2. Koji su stari narodi osnivali kolonije?3. Gdje su živjeli Feničani?4. Čime su se bavili?5. Koje su kolonije osnovali? <p>Na taj način može uspostaviti poveznicu s Kartagom, nekadašnjom feničkom kolonijom. Time učitelj najavljuje temu te učenicima pojašnjava da će danas naučiti nešto o vrlo važnim ratovima iz rimske povijesti – Punskim ratovima.</p> <p>Učitelj najavljuje učenicima da će raditi samostalno te im dijeli radne listiće koji se nalaze na poveznici</p> <p>Središnji dio sata:</p> <p>Aktivnost 1.</p> <p>Učitelj će zamoliti učenike da na google upišu Kartaga, a nakon toga na pretraživaču neka označe „karte“. To će im omogućiti da pronađu Kartagu na karti. Učitelj treba tražiti učenike da umanje zemljovid te pronađu i grad Rim. Aktivnost se interdisciplinarno povezuje s ishodom geografije GEO OŠ A.B.5.3. jer učenici analiziraju globalnu raspodjelu kopna i mora na geografskoj karti i globusu te uspoređuje prostorne identitete na kontinentskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te razlikuje kontinente Staroga i Novoga svijeta – obrazlaže kako se određuje geografski položaj – opisuje položaj Europe među kontinentima.</p>



	<p>Može postaviti nekoliko pitanja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Gdje se nalazi Kartaga, a gdje Rim? Učenici će odgovoriti Afrika i Italija.2. Čime su se bavili Kartažani, ako uzmemo u obzir da se nalaze na morskoj obali? Učenici mogu odgovoriti trgovinom, brodogradnjom3. Što mislite, zbog čega bi moglo doći do sukoba između ove dvije sile toga vremena? Učenici mogu odgovoriti zbog kontrole trgovine, teritorija (Sicilije). <p>Aktivnost 2.</p> <p>Nakon toga učitelj učenicima treba podijeliti tekstove iz priloga(Prilog 1.) , a radne lističe ili podijeliti isprintane ili uputiti učenike na poveznicu (Prilog 1.) Iz njega učenici trebaju u radni listić izvući ključne podatke o tijeku rata, njegovim uzrocima, povodima i posljedicama.</p> <p>Radni listić se nalazi na poveznici https://app.wizer.me/preview/UM3HE1</p> <p>Učitelj treba aktivno obilaziti učenike te biti uvijek na raspolaganju za pitanja, da razjasni nejasnoće te pomogne po potrebi. Učenicima je potrebno zadati vremenski okvir (25-30 minuta) nakon kojega moraju biti spremni zamijeniti lističe te izvršiti vršnjačko vrednovanje. Aktivnost se interdisciplinarno povezuje s ishodom predmeta Hrvatski jezik OŠ HJ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta te ishodima predmeta Informatika C.5.4 Nakon pete godine učenja predmeta Informatika u domeni Digitalna pismenost i komunikacija učenik upotrebljava multimedejske programe za ostvarivanje složenijih ideja u komunikacijskome ili suradničkome okruženju (izrada crte vremena). Na temelju pročitanoga s učenicima opet treba utvrditi koje su razlike između uzroka i povoda te što su posljedice.</p> <p>Aktivnost 3.</p> <p>Učitelj odabire učenike koji će pročitati odgovore na pitanje. Aktivnost se interdisciplinarno povezuje s ishodom OŠ HJ A.5.1.Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama i iskustvom (korelacija s predmetom Hrvatski jezik ostvaruje se kroz učeničko izlaganje radi razmjene informacija pri popunjavanju radnog listića).</p>
--	---



	<p>Završni dio sata – ponavljanje</p> <p>Ukratko ponoviti koje su najvažnije informacije usvojene:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Pokazati Kartagu na zemljovidu!2. Između koga se vode Punski ratovi?3. Zašto počinju (uzrok)?4. Koje su posljedice ratova?
Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	<p>Prilog 1., tekst o Punskim ratovima na temelju kojega će učenici ispuniti radni listić:</p> <p>Prvi punski rat</p> <p>Rimljani su Kartažane nazivali Punima i zato te ratove nazivamo punskima. Uzrok Prvoga punskog rata, koji je potrajan od 264. do 241. g. pr. Kr. bio je otok Sicilija, naime, obje su ga strane htjele zauzeti jer je bio pogodno tlo za uzgoj žitarica. Nakon poziva tamošnjih Grka, Rimljani su se iskrcali na Siciliji. Na to su Kartažani zauzeli Messanu, što je bio povod za rat. Rimljani su taj grad oslobodili, a zatim je Kartaga Rimu objavila rat. Nakon dvadesetak godina ratovanja Rim je porazio Kartagu 241. g. pr. Kr. te se ona morala odreći Sicilije, Korzike i Sardinije.</p> <p>Drugi punski rat</p> <p>Drugi punski rat, od 218. do 201. g. pr. Kr., pokrenula je Kartaga radi gubitaka u prvom punskom ratu. Zapovjednik njezine vojske bio je Hanibal, poznati vojskovođa. On je, prema nekim izvorima, okupio vojsku od 50 000 pješaka, 9000 konjanika i 37 ratnih slonova. Krenuo je iz Nove Kartage i preko Alpa stigao na Apeninski poluotok. U bitki kod Kane 216. g. pr. Kr. Hanibal je pobijedio Rimljane. Rimljani su prebacili ratovanje na afričko tlo. Tako su prisilili Hanibala da napusti Apeninski poluotok i suprotstavi im se na vlastitu teritoriju. U bitki kod Zame 202. g. pr. Kr. Hanibal je poražen. Kartaga je nakon poraza morala predati Rimu svoju mornaricu. Izgubila je i Hispaniju, koju je Rim proglašio provincijom. Provincija je morala plaćati porez i priznati vlast Rima.</p> <p>Treći punski rat</p> <p>Povod Trećem punskom ratu, koji je trajao od 149. do 146. g. pr. Kr. dao je Rim. Napao je Kartagu pod izgovorom da Kartaga krši primirje. Kartažani su se borili</p>



	<p>pune tri godine ali u posljednji, nakon opsade Kartage, su ih glad i iscrpljenost natjerali na predaju. Rimljani su razrušili Kartagu, a stanovništvo prodali u roblje. Područje Kartage pretvoreno je u provinciju Afriku. Pobjedom nad Kartagom Rim je zavladao zapadnim Sredozemljem.</p> <p>Radni listić je na poveznici https://app.wizer.me/preview/UM3HE1</p>
Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute	<p>Vrednovanje kao učenje: Vršnjačko vrednovanje – Učenici se mogu zamijeniti nakon što izvrše zadatak za radne lističe te odgovore iz povjesnih izvora te provjeriti odgovore svoga para prije nego će se odgovori čitati na glas i o njima razgovarati. U tome procesu učitelj/učiteljica treba uputiti učenike da mogu pomoći jedni drugima i uputiti ih u traženju boljih ili preciznijih odgovora.</p> <p>Vrednovanje za učenje: Vrednovanje za učenje se može provesti kroz aktivnost 3-2-1. Učenici pišu na izlaznu karticu 3 informacije koje misle da znaju o ratovima Rima i Kartage, 2 informacije koje su im nejasne te 1 informaciju o kojoj bi voljeli naučiti više. Kroz tu aktivnost učitelj će dobiti povratne informacije o usvojenosti ishoda.</p> <p>Vrednovanje naučenog: Usmena provjera znanja pitanjima za ponavljanje na kraju sata; ili tijekom ocjenjivanja (formativnog ili sumativnog).</p>
Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi	
DODATNI ELEMENTI¹	

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodičkih preporuka.



<p>Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema</p>	<p>uku A.2.1. Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.</p> <p>uku C.2.3. Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju.</p> <p>uku A.2.4. Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje.</p> <p>ikt C.2.4. Učenik uz učiteljevu pomoć odgovorno upravlja prikupljenim informacijama.</p> <p>goo A.2.2. Aktivno zastupa ljudska prava.</p> <p>osr A.2.3. Razvija osobne potencijale.</p> <p>osr A.2.4. Razvija radne navike.</p> <p>pod B.2.2. Planira i upravlja aktivnostima.</p> <p>GEO OŠ A.B.5.3. Učenik analizira globalnu raspodjelu kopna i mora na geografskoj karti i globusu te uspoređuje prostorne identitete na kontinentskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.</p> <p>OŠ HJ A.5.1.</p> <p>Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama.</p> <p>OŠ HJ A.5.2.</p> <p>Učenik sluša tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.</p> <p>OŠ HJ A.5.3.</p> <p>Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.</p> <p>A.5.1</p> <p>Nakon pete godine učenja predmeta Informatika u domeni Informacije i digitalna tehnologija učenik pronalazi i vrednuje informacije.</p>
<p>Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost</p>	<p>Rad na pisanim povijesnim izvorom, rad na pripremljenim materijalima, rad na zemljovidu (google maps)</p> <p>GEO OŠ A.B.5.3. Učenik analizira globalnu raspodjelu kopna i mora na geografskoj karti i globusu te</p>



	<p>uspoređuje prostorne identitete na kontinentskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.</p> <p>OŠ HJ A.5.1.</p> <p>Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama.</p> <p>OŠ HJ A.5.2.</p> <p>Učenik sluša tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.</p> <p>OŠ HJ A.5.3.</p> <p>Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.</p> <p>A.5.1</p> <p>Nakon pete godine učenja predmeta Informatika u domeni Informacije i digitalna tehnologija učenik pronalazi i vrednuje informacije.</p>
Aktivnosti koji obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	Za učenike s teškoćama treba pripremiti radni listić i kratak tekst s nekoliko pitanja. U kratkom tekstu opisati u nekoliko rečenica kako su tekli Punski ratovi. Mogu se pripremiti slike rimskog vojnika, pa učenik, ako ima afiniteta prema crtanju može precrtati rimskog vojnika – ova aktivnost, naravno, ovisi o poteškoćama učenika. Nakon toga to provjeriti kratkim pitanjima. Dužina teksta i broj pitanja treba prilagoditi teškoćama učenika. Ako učenik nema asistenta u nastavi, potrebno ga je češće obići te pomoći po potrebi.
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	Za darovit učenike predlažem da se tekst dopuni povjesnim izvorom o kompleksnosti pohoda Hanibala u Drugom punskom ratu. Tu se nalazi povjesni izvor i pitanja koja mogu pomoći da lakše razumiju koliko je to bio težak pothvat i kako teren, vrijeme i drugo utječu na način ratovanja toga vremena. Prilog: Rimski povjesničar Tit Livije ovako je opisao prelazak Hanibala preko Alpa: „Deveti dan stigli su do prijelaza preko Alpa, nakon neprohodnih područja i krivih putova na koje su ih navodili vodiči te nakon što su, ne vjerujući vodičima, sami pokušavali naći put, slučajno dospijevали u doline.



	<p>(...) Odredili su polazak u zoru jer je vojska sporo napredovala kroz područja prekrivena snijegom, a bezvoljnost i obeshrabrenost ocrtavali su se na licima sviju."</p> <ol style="list-style-type: none">1. Usporeди текст koji si već dobio s ovim: što misliš, jesu li svi vojnici preživjeli put preko Alpa?2. Zašto nije bilo jednostavno prijeći Alpe?3. Što je demotiviralo kartašku vojsku?4. S kakvим su se problemima suočavali Kartažani?
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	
Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	
Poveznice na multimedijalne i interaktivne sadržaje	Radni listić izrađen za potrebe sata: https://app.wizer.me/preview/UM3HE1
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	Bleicken, Jochen et. al. Povijest svijeta. Preveli Alka Škiljan, Hrvoje Šarinić, Drago Štajduhar, Melita i Milan Rakočević. Zagreb: Naprijed, 1971.